

стилістичних систем) на 1 – 4 курсах кваліфікаційного рівня “бакалавр” архітектурного факультету КНУБА.

Таким чином, вільна гра з деталями, формами, просторами та їх трансформація, а інколи гіперболізація, допоможе студентам в дипломному проектуванні (п'ятий, шостий курси) та в реальній практиці проектування більш пластично оволодіти архітектурною мовою та, можливо, в подальшому поповнити сучасну архітектурну палітру – продовжити еволюцію архітектурного стилістичного процесу, національного зокрема.

К.М. Покотило

МЕТОДОЛОГІЧНО-ФІЛОСОФСЬКА КОМПЕТЕНЦІЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ АРХІТЕКТУРНИХ ТА МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Тема цієї доповіді викликана у першу чергу дидактичною необхідністю. Із спілкування з аспірантами, магістрами та студентами архітектурних та мистецьких спеціальностей, що вивчають чи цікавляться філософією, завжди виникають питання про загальний огляд найважливіших методів мислення сучасності. Причин цього багато, від особистого прагнення до самовдосконалення і становлення професійної компетентності, до відсутності сучасної й доступної літератури та інших джерел з цієї проблематики. Це часто приводить до використання ультрасучасних методів без розуміння їх онтологічної основи та споріднених зв'язків, або невиправданого використання одночасно різних традицій через нерозуміння взаємовиключаючої логіки кожної. Загальною причиною цього, найімовірніше, є – нерозуміння всього спектру сучасних методів мислення та перспектив їх взаємодії.

Після того, як філософія стала навчальною дисципліною в університетах та інших навчальних закладах, вона мусила, як і інші наукові дисципліни, створити чітку наукову систематичну структуру, а також пропедевтичні засоби для подачі навчального матеріалу. Це звичайно було б немислимим, якби філософія залишалась тільки “любов'ю до мудрості” і займалась лише науковою критикою. Звичайно тут є свої небезпеки, які потрібно усвідомлювати, але вони у жодному разі не можуть виправдати відмови від будь-якої дидактики. У цьому відношенні в історії розвитку філософії існують періоди, досвід яких може стати корисним і в наш час як, наприклад, період схоластики, коли у викладанні філософії поряд з науковими дослідженнями використовувались, з навчальною метою, так звані, “шкільні” дослідження. Якраз загальне визначення сучасних методологічних підходів і може виступати

подібним дослідженням. Як відомо, у 60-ті роки ХХ століття набула розголосу дискусія про методи. В результаті неї гостро постала проблема існування філософії взагалі, у значенні "philosophia perennis" ("вічної філософії"). Перефразовуючи Л. Вітгенштайна "Ціла хмара філософії конденсується у одну краплю вчення про метод". Починаючи із так званої суперечки у позитивізмі виникає ціла низка гострих наукових публікацій, що поділили діалектичні й герменевтичні методи по один бік та аналітичні й теорії науки по інший. З часом гострота суперечки пом'якшилась та почався рух до більшої толерантності і відкритості до діалогу. На сьогоднішній день зростає кількість спроб поєднання обох напрямів. Для сучасної філософії характерним є плюралізм методів і в певному розумінні це відображення плюралістичності сучасного суспільства.

Для майбутніх фахівців архітектурних та мистецьких спеціальностей методологічно-філософська підготовка мала б наслідувати наступні цілі. По-перше, повинні бути представлені основні методи сучасного філософствування. Методи у самому широкому значенні, як вид і спосіб постановки проблем та їх вирішення, іншими словами використання основних форм аргументації. По-друге, необхідне узагальнення та визначення проблеми методичного взагалі. Неопозитивізм свого часу настільки загострив та абсолютизував проблему методу, що Г.-Г. Гадамер, для урівноваження ситуації, почав стверджувати у своїх основоположних працях про неспівставність понять істини та методу, а П. Фейєрабенд взагалі висунув необхідність методологічного анархізму. З іншого боку Сократ, засновник європейської філософії і науки, вказував на нерозривність філософії й методу. Звідси можна зробити висновок, що, не вдаючись у крайнощі, важливо краще розуміти сутність методичності, оскільки метод – це шлях мислення. Методи – це дороговкази і протоптані стежки, які орієнтують у світі людських фантазій, ідей, теорій, проектів і конструкцій, але смисл не у них самих, а у тому, що з їх допомогою можливим стає відкриття нового.

Якщо узагальнити методи мислення, які набули розповсюдження у останні десятиліття, то проглядається наступна картина, в основі якої лежить поділ, про який вже згадувалося, на аналітичні та герменевтичні методи. Звичайно такий поділ є дуже узагальненим і може слугувати лише пропедевтичним цілям. Ці дві групи методів створюють основний поділ. Кожна група поділяється у свою чергу на методи, у, так би мовити, вузькому значенні: до аналітичних методів відносяться формально-теоретичні та мовно-аналітичні методи. До герменевтичних методів належать діалектичні, герменевтичні, у вузькому значенні, та феноменологічні методи.

Після “прагматичного повороту” у філософії виникла тенденція до подолання жорсткої фіксації стандартизованого переліку методів та виникає цілий ряд інтегрованих методів. Із взаємодії формально-теоретичних методів та герменевтики постають системно-теоретичні методи, із поєднання мовно-аналітичних методів та герменевтики виникають прагматичні методи. Поєднання мовно-аналітичних методів, герменевтики та мовно-аналітичних методів дає конструктивістські методи.

В цілому згаданими методами не обмежується весь спектр сучасної методологічно-філософської проблематики, однак вони можуть бути її ядром.

В.В. Самойлович

МЕТА І ЗАДАЧІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “АРХІТЕКТУРНЕ ОПОРЯДЖЕННЯ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД”

Дванадцятирічний досвід викладання навчальної дисципліни “Архітектурне опорядження будівель і споруд” на архітектурному факультеті дозволяє зробити деякі висновки щодо вдосконалення і підвищення ролі цього предмета у підготовці спеціалістів в галузі “Архітектура”. Це обумовлено суттєвими всебічними змінами в опорядженні будівель, які відбулися за останні десятиріччя. По-перше, слід відзначити значний зріст номенклатури опоряджувальних матеріалів, а в зв’язку з цим і видів опорядження. Якщо п’ятдесят років тому кількість різних видів опорядження не перевищувала двадцяти найменувань, то сьогодні вона нараховує сотні. По-друге, сучасне опорядження – це не тільки додатковий шар оздоблювального матеріалу, який нанесений на поверхню огорожуючих конструкцій або закріплений на цій поверхні, надає їй додаткових експлуатаційних і естетичних властивостей. Існує цілий ряд рішень, коли важко провести межу між будівельними конструкціями і опорядженням у зв’язку з тим, що деякі з них сполучають у собі кілька функцій. До того ж, у зв’язку з необхідністю додаткового утеплення огорожуючих конструкцій, сьогодні немає жодної будівлі, яка б не була вкрита опоряджувальним шаром. Опорядження стало своєрідною “художньою” палітрою архітектора, без якої неможливе втілення в натурі жодного творчого задуму. З появою в останні роки значної кількості нових опоряджувальних матеріалів з широким діапазоном мало вивчених властивостей, опорядження перестало бути тільки засобом оформлення готової будівлі. Воно може впливати як негативно, так і позитивно на більшість складових формування архітектурного об’єкта. Одним із завдань створення архітектурних форм і